

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

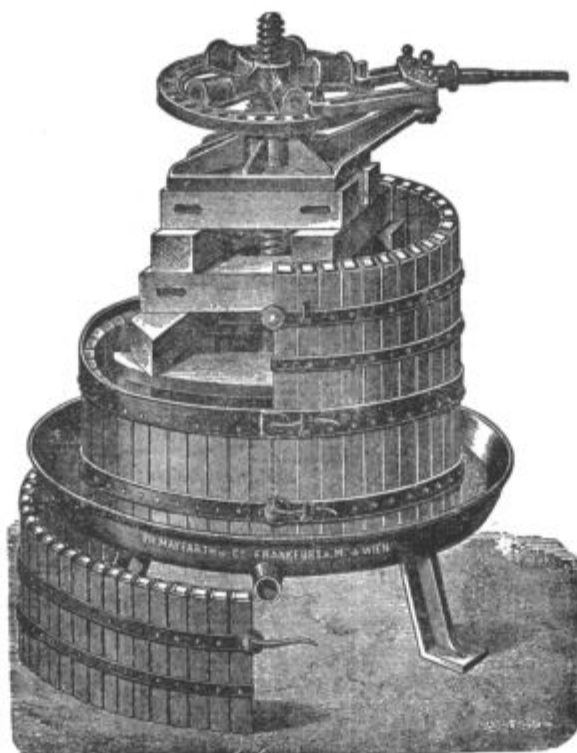
Št. 18. V Ljubljani, 30. septembra 1891. Leto VIII.

Obseg: Grozdne stiskalnice. — Menjavanje krme. — Našim gospodarjem. — Z oranjem pred zimo se na pol pognoji. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Tržne cene. — Inserati.

Grozdne stiskalnice.

Ob sedanjih časih, ko vinščak vsled trtne uši nezaupljivo gleda v bodočnost in niti pri največi varčnosti ne more izhajati, težko mu je priporočati umne in ob enem drage kletarske priprave, saj ga čaka obilo stroškov za napravo novih ameriških vinogradov. Vzlic temu in zato, ker pogostoma dobivamo vprašanja, kake stiskalnice naj si vinščak omisli, namenili smo si o tem nekoliko pisati. Lesene stiskalnice po starem načinu, kakeršne se nahajajo po vseh vinskih krajih, so prav dobre in ustrezajo namenu; da pa vender vinščak, ki količkaj vzmore, raje kupi že narejeno stiskalnico iz tovarne, prihaja od tod, ker tudi stare vrste stiskalnice sedaj precej stoji, ne glede na to, da imajo tovarniške stiskalnice mnogo zelo odločilnih prednosti. Rokodelci, ki izdelujejo lesene stiskalnice, postali so sedaj pri nas zelo redki in ob enem zelo dragi. Lepega in močnega lesa, ki je v ta namen potreben, pa tudi ni več lahko dobiti in je drag. Razen tega pa delajo stare vrste stiskalnice zelo počasi in potrebujejo ve-

liko prostora. Prednosti tovarniških stiskalnic so pa hitro delo, boljše iztiskanje tropin ob veliko manjšem trudu, ročnost, ter potrebujejo malo prostora. Edino slabo svojstvo tovarniških stiskalnic je njih visoka cena.

Podoba 30.

Tovarniške stiskalnice so narejene zelo vse po enakem načinu. Na železni plošči (krožniku) je vdolana železna preslica z vijakom, na kateri se suče matica s stiskalno napravo. Za posodo, v katero se nasipljejo tropine, služi plašč iz lat, ki so z železnimi obroči pritrjene. Podoba 30. kaže stiskalnico najnovejše sestave. Navadno se da plašč razdeliti v dva dela, pri stiskalnici, katero kaže podoba, pa se da deliti celo v štiri dele, kar je velika prednost. O pričetku stiskanja se lahko vsa stiskalna priprava hitro suče, a pozneje je to zelo težko in skoraj nemogoče. Zato se rabi posebna vzvodna stiskalna priprava, s katero se lahko dela z velikanjskim pritiskom. Tovarne izdelujejo take stiskalnice različno velike, tako da je en pot mogoče stiskati 30 do 2200 litrov tropin.

Stanejo pa od 40 do 600 goldinarjev.

Menjavanje krme.

Čim dalje bolj spoznavajo kmetovalci, koliko važna je živinoreja za naše kraje. In ker vedo, da bode uspeh toliko povoljniji, kolikor lepša je plemenska živina, oglašajo se jih vselej, kadar c. kr. kmetijska družba meni kupiti živali boljših plemen, več, nego jim more družba postreči. Ta napredek je povsem hvale vreden, nikakor pa ne zadosten. S tem, da si kmetovalec priskrbi dobrih plemenskih živali, stori šele začetek. Dobro začetno, pravijo, je na pol storjeno; toda na pol storjeno nima pravega uspeha in večkrat celo škoduje. Tako tudi kmetovalcu nikakor ne more zadostovati, ako si omisli lepe in dobre živine, pa se premalo meni za njo. Če hoče od nje imeti res povoljen uspeh, skrbeti mora tudi za pravilno plemenjenje, krmljenje in oskrbovanje različnih vrst domačih živali v različnih časih, v različni starosti, za različno korist (porabo). Mnogo se greši v tem ali onem oziru.

„Prazna vreča ne stoji po konci“, to je star resničen pregovor, katerega tu in tam tudi trdnější kmetovalec nekako oblastno omeni, ako hoče mimogrede opozoriti, kak razloček je med njegovo živino in živino kakkega zanikarnega soseda. Dasi mora temu vsakdo pritrditi, vendar je treba tudi pomisliti, da ni vse eno, kaj je v vreči; med stvarmi, ki jih je moči v vrečo dejati, je vendar le precejšen razloček. Tako je tudi s krmljenjem živali. Ni zadosti, da si žival s krmo želodec napolni, ampak krma mora tudi biti zadosti redilna. Kdor daje svoji živini le slamo (in morda še to slabo), ne sme Bog ve koliko od nje pričakovati. Vsaka žival potrebuje že za samo življenje nekaj krme; če pa hočemo od nje imeti kaj koristi, moramo jo pošteno krmiti in oskrbovati.

„O, to jaz dobro vem,“ poreče kak čitalec, „saj se na moji živini pozna, da ji ničesar ne manka; toda to ni zastoj, dobro krmljenje stane veliko.“ Večkrat mi je uže kdo rekel, da je lepa živina le navidezen znak dobrega gospodarstva, češ da hoče tak gospodar iz ponosa na vsak način imeti lepo živino, naj še toliko občutno vpliva na denarnico, da se pa nikakor ne izplača. To je lahko resnično, in če je resnično, kaže, da tako krmljenje nikakor ni dobro krmljenje, ampak velika potrata. V takem slučaju lepa živina res ne kaže dobrega gospodarstva, ampak le premožnost dotičnega gospodarja, sicer pa veliko neznanje.

Žival potrebuje gotovo množino krme, v kateri je gotova množina redilnih snovi. Kakor preslaba krma živini ne more zadostovati, tako mora tudi redilnost krme imeti svoje meje. Žival se torej okoristi le s tistim delom, s katerim se po svoji naravi sploh more okoristiti; česar je v krmi več, odpade neporabljeno. Ni čudo, da govore potem kmetovalci o slabih uspehih, ko pokladajo živini krmo brez preudarka. Kdor poklada živini preveč, oziroma predobre krme, meče jo v gnoj. Tega pa mislim, da vendar le ne uči umna živinoreja, naj bi izboljševali gnoj z dobrimi krmili. Vsakdo ve, da je gnoj od dobro krmljene živine boljši, nego od slabo krmljene; ali gnoj izboljševati s krmili, ne da bi se živina ž njimi okoristila, to bi bilo preveč.

Krmila so zelo različna in so bolj ali manj redilna. Pameten in umen gospodar meša jih vedno tako, da kolikor mogoče največ zaležejo. Ne poklada nekaj časa slame, nekaj časa mrve ali detelje, sedaj krepko krmi z otrobi, žitom i. t. d., sedaj zopet brez tega, ampak gleda, da dobiva živina kolikor mogoče enakomerne krme. Kdor s krmo vedno menja, ne bode nikdar dosegel dobrih uspehov.

So pa časi, ko je vendar le treba izpremeniti krmo. Po zimi pač ni moči tako krmiti kakor po leti, in tudi po leti imamo sedaj tega, sedaj onega krmila več. Pri menjavanji krme pa se greši mnogokrat.

Spomladi večkrat začne primankovati krme, zato kmetovalci slabo krmijo svojo živino. Ko pa zunaj krma nekoliko poraste, začno hipno polagati zeleno krmo. Živalsko telo, vajeno suhe krme, pride vsled hitre in popolne izpremembe krmil toli naglo v nove razmere, da se jim ne more tako hitro privaditi, zato pride v nered in navadno tudi zboli. Zato pa je ob začetku krmljenja z zeleno krmo skoraj povsodi živina grižava. Enako ali še bolj škodljivo je polagati edino kako krmilo, ki ga kmetovalec v gotovih časih pridela. Ko pospravlja jeseni surovino (repo, korenje i. t. d.), nakopiči se mu hipno repnega perja (repnjaka) i. dr., da bi bil skoraj v zadregi, kam ž njim. Tedaj pa zapove poslom: le v hlev ž njim, kolikor ga živina použiti more; ostalo bomo pa v kozolec dejali. Tedaj pa dobiva živina zjutraj, opoldne in zvečer repnega perja — od njega pa postane grižava, da je žalostno, tako da bi bil človek kmalu ves blaten, če le pri vratih v hlev pogleda. Vsakega kmetovalca, ki količkaj misli, moral bi en sam pogled v hlev prepričati, da to nikakor prav biti ne more. Ali ve si potolažiti svojo vest. Slišal sem celo, da je za živino zdravo, če je nekoliko grižava ob izpremembi krme — —!

Repno perje (in drugi enaki odpadki) je že samo na sebi slabo krmilo. Množina in sestava posamnih sestavnih delov ni v ugodnem razmerju. Posebno se nahaja v njem preveč škavne kisline, ki neugodno vpliva na sluzne kože v prebavilih, želodcu in črevih, tako da se vnamejo in grižo provzročijo. Takih krmil torej ne smemo nikdar preveč pokladati in vselej le poleg dobrih drugih krmil.

Hitra izprememba krme provzroči, da se žival nekaj časa ne počuti dobro, ali je celo bolna, daje manj koristi in se šele čez dalj časa zopet popravi; med tem časom pa je trud in krma brez uspeha, torej kmetovalec na izgubi. Zato naj se krma le počasi menja. Prve dni naj se pritrga nekoliko pri navadni krmi in dodane nekaj nove, prihodnje dni pa se poklada po nekaj več nove i. t. d., tako da se v daljšem času na pr. v 14 dneh, preide k novi krmi. Ako bodo kmetovalci tako delali, dosegli bodo mnogo lepših uspehov.

F. Š.

Našim gospodinjam.

Izdelavo in prodajo masla naši kmetovalci prepustijo svojim gospodinjam, katere s pritrženim denarjem kupujejo domače potrebščine. Ako bi gospodinje naše razumele bolj umno ravnati z maslom, lahko bi precej več denarjev dobivale za nje; zato jim hočemo dati primernih nasvetov in nauk, po katerem naj izdelujejo maslo.

Žalibog sploh kaj malo pazijo na dobroto izdelka, le da je, naj si bode potem fin ali slab. Potem se pa take gospodinje čudijo, ko slišijo, da prodajajo druge fino maslo celo po 1 gld. 10 kr. kilo, one pa ne skupujejo več od 80 kr. za kilo. Koliko izgube!

Pridna gospodinja po hribskih krajih, koder veliko več živine rede, more pač v letu 1 kvintal masla napraviti.

Proda ga po 80 gld., ko bi lahko dobila 110 gld., torej 30 gld. več za isto množino blaga, katero bi brez posebnega truda in stroškov lahko bolje izdelala. Slabo, žaltavo maslo je pa še celo težko spraviti v denar, finega masla pa iščejo povsod, in kupci ga res pošiljajo

tudi v najdaljnješe prekmorske dežele. Severni živinorejci naj nam bodo v zgled, ki storijo vse, kar dela maslo fino. V ta namen moramo tako ravnati:

Krave moramo skrbno krmiti z zdravim nepokvarjenim krmo. Od krave, katero krmimo s plesnivim, zatuhlim senom ali z zmrzlo krmensko peso in celo z gnilim korenjem, dobivali bomo le malopridno mleko in iz njega neokusno, pusto maslo. Prav tako ne smemo krmiti molznih krav s prediščim in grenkim senom, ker sicer bomo od njih dobivali mleko predišče in grenko.

Najboljše je dobro, sladko seno, nakošeno po suhih solnčnih senožetih, ter tudi presna in suha detelja, lucerna, esparseta in otrobi.

Krmenska pesa, korenje in celo tudi krompir pospešujejo mlečnost, ter tudi mleko ni slabše od teh krmenskih dodatkov.

Kolaraba podzemeljska pa ni za to, ker mleko dobiva nekaj neprijeten, oster duh.

Slame smemo tudi dajati rezane, toda pomešane z deteljo, preveč je pa dajati ni le zaradi tega slabo, ker potem manj molzejo, ampak tudi zato ne, ker je maslo iz mleka tistih krav, katere dobivajo obilno slame, blede in trdo.

Od sočivja je le je fižol dober, z grahovico in luskinjem pa ni krmiti molznih krav, ker mleko dobi po tem grenek okus.

Dobre so lanene preše, rapsove pa ne toliko, ker iz takega mleka se izdeluje silno mehko, nekako oljnato maslo.

Skrbeti moramo molznim kravam za zdravje, to pa s tem, da jih imamo v zdravih, zračnih, snažnih, ne prevročih, pa tudi ne premrzlih hlevih. Skrbeti jim moramo za čednost, pridno jim nastiljati in jih vsak dan drgniti in česati.

Mlečni hram mora biti popolnoma čist in le mleku odmenjen, ker nič ne škoduje mleku in iz njega izdelanemu maslu huje od nesnage.

Vse orodje mlekarsko treba vselej, kadar nam je rabilo, čisto in skrbno očistiti. Najbolje je, če so golide ali kabljice, latvice, mlečni vrči i. d. iz kositra, ker taka posoda se da najhitreje in najsigurneje čistiti.

Leseno posodo je dokaj težavneje umivati, in med spahmi in sklepi zastaja kaj pogostoma mleko, katero se potem posebno ob poletnji vročini skisa.

Mleisti moramo krave zelo pozorno in prav snažno. Kdor molze, naj si roke skrbno omije, predno gre na delo; naj tudi izpere vime t. j. sesce njegovo. Bolnih krav mleka ni rabiti.

Tudi ne smemo rabiti za maslo mleka prvega tedna, potem ko se je otelila krava, ker takrat je mleko zelo vodeno, bolj slano, in maslo iz tega mleka se rado skisa. Precejajmo mleko skozi fina, gosta sitca, da se vsa nesnaga odpravi. Kako negnusno je, ko prerežemo maslo, pa najdemo v njem polno dlak in enake nesnage!

Namolzenega mleka ne puščajmo v hlevu, da ne nategne hlevskega duha.

Najboljše maslo pa se da umesti le iz presne, sladke smetane. Kako pa je navadno? Večinoma puščajo po leti mleko, da se skisa, in smetano zbirajo več dni, celo več tednov, predno jo meteje. In kakšna je ta smetana?! Plesniva in kisla! In iz take hočemo, da bo maslo dobro in okusno?!

Ako imamo le malo krav, torej tudi malo mleka in smetane, spravljajmo smetano vsaj bolj skrbno, postavljajmo namreč posodo — najboljše je, če je kositrasta — v kebelj, napolnjen z mrzlo studenčnico, sploh skrbimo za nizko toplino, da se ne skisa in ne splesni sme-

tana in, če je le mogoče, izdelujmo pogostoma maslo, če je tudi malo smetane nabrane. Brezdvomno je za to najprimernejši način Svarčev, ki priporoča, naj se pomolzeno mleko precedi in takoj natoči v kositraste, visoke pa ozke golide, katere se postavijo v posodo, napolnjeno z mrzlo studenčnico. Kedor ima ledu, — in posebno ga lahko hribski živinorejci navozijo po zimi v za to napravljene ledenice, — naj hladi vodo še z ledom, in toliko hitreje bo mogel posnemati smetano iznad mleka.

Golide stoje v vodi blizu do vrha; vsled hlajenja se ni bati, da se mleko skisa, tudi če dalje časa ostane v golidi. Gospodinja dobiva torej le sladko smetano in iz take bo pač mogla fino maslo napravljati, ako bo le hotela še naslednje nasvete naš poslušati.

Povedati pa moramo tudi, da po tem načinu se več smetane dobi nego navadno: od dobrega mleka 12 do celo 20 % smetane, kolikor se je iz enako dobrega mleka z navadnim ravnanjem nikdar ne.

Najhitreje se smetana umete, ako delamo v pinji ob toplini od 10—12° R. Zato moramo po zimi mesti v nekoliko zakurjeni sobi, po leti pa v hladni kleti. Ker se 12° topla smetana najhitreje umete, moramo jo po zimi, ker je navadno dokaj hladnejša ali celo zmrzla, zgrejeti, da dobi 12° topline. Zgrijemo jo pa, če postavimo golido, v kateri je shranjena nabrana smetana, v gorko vodo, v kateri se golidi zgreje in tudi v njej shranjena smetana. Po leti pa moramo prav nasprotno storiti, t. j. postaviti moramo golido v mrzlo vodo, da se ohladi golidi in v njej tudi smetana.

Ob pravi toplini moremo izgotoviti maslo iz smetane v 15 do 30 minutah. Zato je najpripravnejša Lefeldtova pinja, to je sodec, skozi katerega gre os, na koji so lopatice. Vrteti se mora počasi, v minuti ne večkrat nego 45krat. Ko je maslo gotovo, vzame se iz pinje in potem prav skrbno in pridno gnete, da odda vso mlečnico iz sebe. Gnete se na posebni, za to primerni gnetnici, podobni nekamo deski z rifli, kakeršno rabijo perice za žetanje obleke. Potem se še v suh prt zavije in usuši do dobrega. Tako izdelano maslo je trpežno in izvrstno ter ohranimo ga lahko tudi dalje časa brez soljenja. Če ga pa solimo, vzemimo fine soli 2%, torej 2 kili na 100 kil masla. Opominati moramo tudi, da je pinjo takoj in vedno do čistega izprati in, če treba, z vodo, v kateri smo raztopili 1 del živega apna na 500 delov vode. Potem jo izplaknimo s čisto vodo in posušimo. Ako je maslo prebledo (kupci pa želijo, da je rumeno) (po zimi je navadno bolj blede), lahko smetani dostavimo, predno začnemo mlesti, malce orleanovega barvila, kakeršno prodajajo po drogerijah; navadno je vzeti 5 gramov tega neškodljivega barvila za 10 litrov smetane. Tako ravnajte, in uspeh bo gotov in več dohodkov od maslarstva.

Z oranjem pred zimo se na pol pognoji,

ker se preobrnena prst navzame iz zraka snovi, potrebnih rastlinam za rast, ker se plevel pokonča, mrčes laže uniči, mraz pa zemljo zmeči in zrahlja.

Poleg tega pa imamo od tega še naslednje koristi:

1. Pomladi je treba manj časa za delo, kar je velike vrednosti, kajti pomladi dela preostaje.
2. Vprežna živina, ki po ozimni setvi stoji brez dela v hlevu, ima primerno delo.
3. Pomladi se laže zgodaj seje in vsled tega navadno več pridela.
4. Zimska vlaga ostane dalje v zemlji, kar dobrodejno vpliva na jarino.

5. Z jesenskim oranjem se zemlja tako zmeči in zrahlja, kakor je z nobenim obdelovanjem ni moči zrahljati.

6. Z oranjem pred zimo se pomladi prihititi pri vsem delu. Vse pride pravi čas v zemljo in vse se lahko pravi čas obdela.

Če je zemlja čista, naj se nikar ne orje za setev ravno pred setvijo, temveč malo poprej, da se preorana zemlja zopet uleže.

Razne reči.

— **Molža krav, katere ženeš na semenj.** Velika je neprimlikla, da ženó na semenj ali na razstave krave, katere niso bile poprej pomolzene, češ, da bodo videti dobre molznice. To je hudo mučenje živali, ker mleko sili vedno bolj v vime in dela bolečine ter prav pogostoma provzroči nevarne in dolgotrajne bolezni v njem.

— **Žaganje** se da na razne načine porabiti za gnojenje polja in travnikov. Pogostoma se rabi za nasteljo, zlasti pri goveji živini, in zato je kaj dobro, če se ne rabi samo, ampak če se menja s slamo. Ker žaganje posrka in obdrži gnojnico, je živina veliko lažja snažna, kmetovalec pa dobi gnoj, ki ima v sebi vse tvarine, ki pospešujejo rast rastlin, katerih pa nima gnoj, ki ne hrani v sebi onih tvarin, katerih ima gnojica obilno. Sicer deluje gnoj iz žaganja bolj počasi, a je toliko trpežnejši. Zlasti ga priporočajo za težko ilovnato in peščeno zemljo. Seveda se mora tudi s tem gnojem kot z vsakim drugim na gnojišči umno ravnati. Pogostoma se napravi iz žaganja kompost ali mešanec. V ta namen se pomeša s prstjo in s takimi tvarinami, ki rade trohne in trohnenje pospešujejo, zlasti z ugašenim apnom. Kupi naj ne bodo preveliki ter naj se večkrat polijejo z gnojnico in od časa do časa premešajo. Ni pa svetovati žaganja sežigati in pepela za gnojenje rabiti, ker žaganje da zelo malo pepela, ki nima posebne vrednosti.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 222. Ali je beli drsasti kardinalec ena in ista vrsta kot plamenasti kardinalec? (J. P. v Z.)

Odgovor: Drsasti in plamenasti kardinalec je ena in tista jabolčna vrsta, ki se imenuje nemški „geflamter Kardinal“.

Vprašanje 223. Na kakšen način si lahko vzgojim najhitreje lipovega drevja? (J. P. v Z.)

Odgovor: Najhitreje se vzgoji lipovo drevje, ako se samosevci izkopljejo ter posade na določena mesta. Samosevci so namreč drevesa v bližini starih lip, ki so se sama zasejala ter tam rasla. Ti samosevci pa niso lepo drevje, navadno so precej kljukasti in, kar je najslabše, tudi starikavi. Najhitreje boste imeli lepo lipovo drevje, če vsejete pomladi na dobro zrahljano gredico lipovega semena, katero zori sredi oktobra. Seme sejte v vrste. Med rastjo okopavajte gredico ter zatirajte plevel in če so rastline pregoste, razredčite jih. Drugo leto presadite mlade lipice na drugo gredo, in sicer po dober čevlj narazen. Ob saditvi prirežite korenine, in sicer za dobro tretjino. Na tem mestu okopajte in sploh obdelujte te lipice toliko časa, da se Vam zde dovolj velike za presaditev. Na ta način boste vzgojili lepa in hitro rastoča drevesa.

Vprašanje 224. Kako je ravnati, da novo zasajeno drevo rodi že prvo leto, ne da bi ga prejšnje leto na to pripravljali? Rad bi namreč dostikrat že prvo leto zvedel, kakšen sad rodi drevo. (J. P. v Z.)

Odgovor: To ni mogoče z nobenim ravnanjem doseči, ako ni dotična vrsta sama na sebi taka, katera ima lastnost, da včasih — pa le včasih — rodi že prvo leto, kakor na pr. angleška zlata parmena. To velja zlasti o visokodebelnem

drevju. Ako hočete hitro spoznati, kakšno sadje rodi kaka vrsta, najboljšje je tako le ravnati: Cepite jo na kako staro drevo, in sicer precej v vrh, ali pa jabolčen cepič na Ivanovo jablan, hrusev pa na beli trn. Drugo leto pa poganjke pripognite nekoliko proti tlom. Tako cepljeno drevje Vam boče rodilo že druge leto nekatere vrste pa tudi šele tretje, četrto leto ali celo pozneje.

Vprašanje 225. Kedaj je jeseni pričeti obrezovati, trebiti in presajati sadno drevje? (A. O. na V.)

Odgovor: Vse to se sme pričeti, kakor hitro poneha popolnoma rast drevesna. Drevje se navadno obrezuje pomladi, ker je takrat moči tudi ozirati se na pozeble mladike. Ako se pa drevo presadi jeseni, seveda se pa mora tudi jeseni obrezati.

Vprašanje 226. Ali so za kako rabo koščice od takih sliv, ki so se za žganje kuhale? (A. O. na V.)

Odgovor: Čuli smo, da dajo koščice od sliv prasičem, če jih pa radi jedo in če jim teknejo, pa ne vemo. Posušene češpljeve koščice so dobro kurivo, ker delajo zelo veliko vročino. Kot kurivo mečejo se seveda na že zaneteni ogenj, ker se zelo nerade užgo. Iz češpljevih koščic izdelujejo tudi olje. En hektoliter koščic da 18 litrov jedre, iz katerih se iztisne 3 kilograme olja. Olje je za jed in ima nekoliko grenek okus, ki se pa poizgubi, ako se pomeša z namiznim oljčkim oljem. Sicer pa češpljeve koščice najbolj služijo pri kuhanji žganja, t. j. slivovca. Češplje t. j. zmečkane naj pokipe pomešane z raztolčenimi koščicami, potem dobi slivovec šele prav fin duh in okus.

Vprašanje 227. Jaz mislim spremeniti nekaj njiv v gozd, ker so pa precej oddaljene od gozdov, ni upanja, da bi se same zarasle. Zato jih bodem nasadil in prosim sveta, kje bi dobil smrečjih in borovih sadik, po čem, koliko bi jih potreboval za pol orala in kedaj jih je najbolje saditi? (M. H. v Š. na Koroškem.)

Odgovor: Dveletnih sadik smrečjih in borovih lahko doboste pomladi v e. kr. osrednji gozdni drevesnici v Ljubljani, in sicer tisoč po 2 gld. Pri g. Rovanu na Colu nad Vipavo pa 3 do 5 letnih smrek že sedaj doboste, in sicer tisoč po 2 gld. 50 do 4 gld. 50 kr. Revanove sadike Vam zelo priporočamo, ker so v pustem in vetrnem kraju vzgojene in so že starejše. Pogozduje se jeseni in pomladi, a jesensko pogozdovanje je boljše. Če sadite sadike po 1 čevlj narazen, potrebujete jih na $\frac{1}{2}$ orala okoli 28.000, če pa po 2 čevlja narazen, pa preko 7000.

Vprašanje 228. Je li za rabo pepel od lesenega premoga, katerega je toč mnogo? (J. R. v B. pri T.)

Odgovor: Na Vaše vprašanje Vam ne moremo odgovoriti, ker ne vemo, kaj mislite z „lesnim premogom“, katerega mi ne poznamo. Pišite nam, kateri premog imenujete tako, in potem Vam radi damo pojasnila.

Vprašanje 229. Imam dveletno kobilu, ki se je pričela pred kakimi dvema mesecema drgniti ob stene na jasli. O pričetku nismo tega zapazili, sedaj so se naredile po prsih in na vratu majhne hraste. Drgne se še vedno in grize po životu. Na vratu nima več hrast, a sedaj jih ima po nogah. Hrastice se ne vidijo, če se dlaka s prstom ne dvigne. Hrastice niso gnojne, ampak rdečkaste pike, kakor da bi brenclji pikali. Sicer je pa kobilu zdrava, rada je in je vesela. Kako bi pregnal te hraste? (Fr. Ž v T.)

Odgovor: Te hraste so kožni izpuščaji, katerim so nekateri konji zelo podvrženi, zlasti polnokrvni in dobro rejeni. Kožni izpuščaji so raznovrstni, med katerimi so taki, ki delajo tudi vročino. Vaš konj ima skoraj gotovo izpuščaj, katerega imenujemo „srbečico.“ Bolezen ni prav nič nevarna, pač pa je sitna in dostikrat prav dolga. Podrobnosti o kožnih

izpuščajih in o njih zdravljenji je brati v knjigi „Domači živinozdravnik“ od družbe sv. Mohorja na str. 193., 194. in 195.

Vprašanje 230. Čul sem uže večkrat o steklenicah za izdelavanje sodne vode, ki drže le po 2 a i 3 litre. Ali so take steklenice kaj vredne in kje jih je dobiti? (A. M. v K.)

Odgovor: Res je, da se dobodo take steklenice in so tudi prav dobre, a tovarna ki bi jih izdelovala, nam pa ni nobena znana. Ako vprašate za naslov take tovarne v bližnji lekarni, gotovo Vam bodo ustregli, ker navadno izdelujejo take steklenice tovarne, ki izdelujejo razno lekarniško posodo.

Vprašanje 231. Na svojem posestvu imam precejšnje število cimbar slabейše vrste, pri nas jim pravijo konji. Ta drevesa rasto kot grmovje in rodé le slab in trpek sad. Ali bi jih kazalo pomladi požlahniti in s kake vrste cepiči?

Odgovor: Prav zelo Vam priporočamo cimbare požlahniti, in sicer bodisi s cepiči kake dobre slive ali češplje, ali pa z reukló (reineclaude). Tudi marelice se rade primejo, teže pa breskve.

Vprašanje 232. Se li sme grašica in drugo semenje, katero trijer izloči, kuhati živini, na pr. goveji ali svinjam, in ali se to seme ne da drugače koristno porabiti? (M. L. v Št. A.)

Odgovor: Grašica je sicer jako tečna krma, a živali je nič kaj ne marajo, ker ima v sebi neko grenkobo. Tudi se ne sme grašice preveč na enkrat dati, ker škoduje obilo použita zdravju, zlasti slabo de brejim živalim. Kar se drugih semen tiče, pa je njih poraba za krmo zavisna od tega, če so zdravju škodljiva ali ne. Navadno se plevelno seme najbolje porabi za krmo perutnini, zlasti golobom.

Gospodarske novice.

* **Pogozdovanje Krasa.** Letošnjo spomlad se je pogozdilo v Postojnskem okraji 129 hektarov ali 225 oral na novo, 41 hektarov pa zboljšalo. Nasadilo se je 1,343.030 črnih borovcev, 7500 smrek, 6000 jelk in 1000 grahorjev, za kar se je potrošilo 6691 gld. V zadnjih treh letih se je pogozdilo 809 hektarov ali 1243 oral in nasadilo 10,177.880 sadik. V teh številkah niso vračunjeni zasebni nasadi. Na mnogih poprej golih krajih se že kaže blagodejni vpliv tega sistematičnega pogozdovanja, katero naj bi se pospeševalo kar najbolj mogoče.

* **Vinogradi na Kranjskem** obsegajo 11.631 hektarov. Pe trtni uši je okuženih 6023 hektarov. Leta 1890. se je pridelalo na Kranjskem 163.930 hektolitrov vina.

* **Kuga na parkljih in gobci** goveje živine ter prašičev se zopet močno širi po Kranjskem. Po zadnjem izkazu je bolnih do 1000 goved. Deželna vlada ravnokar zopet razglašla poostrene naredbe in prepoveduje trženje s prašiči po cestah in hišah.

* **Goriško deželno kmetijsko in gozdarsko razstavo** so otvorili 13. septembra. Razstava je jako lepa, z velikim okusom prirejena in zelo poučna. Najbolj se odlikuje razstavljeno sadje in vino. Prav živo priporočamo vsem našim gospodarjem, ki imajo priliko iti v Gorico, zlasti našim Notranjem in pa Vipavcem, da si ogledajo to velezanimivo razstavo, kajti žal jim ne bode, videli bodo mnogo lepega, a kar je najboljšo, naučili se bodo res veliko.

* **Avstrijski vinarski shod** je zboroval od 16. do 22. septembra v Gorici. Shoda se je udeležilo nad 100 najbolj slovečih vinščakov cele Avstrije. O zborovanji in ukrepih bomo prihodnjič podrobneje sporočali.

* **Kmetijsko in gozdarsko jubilejno razstavo** so priredili v Zagrebu v spomin 50letnega obstanka hrvatsko-

slavonskega gospodarskega društva. Otvorili so jo 15. avgusta ter ostane odprta do 15. oktobra t. l. Izložba se je povsem sponesla, tako da v resnici preseneti obiskovalca Kmetijski, gozdarski in obrtni pridelki in izdelki kažejo nam jasno, kako daleč so dospele te stroke pri naših južnih bratih. — Zaradi pičlega prostora ne bomo razstave obširneje popisovali, omenimo naj le izložbo Križevske kmetijske šole, vrtnarstvo in domači obrt, ki gledalcu posebno prija. Vsem kmetovalcem, ki si niso še ogledali te lepe razstave, živo priporočamo, naj se popeljejo v Zagreb, dokler je še čas.

* **Cenik strojev** tvrdke Ig. Heller-ja na Dunaji je priložen današnji številki. Ob tej priliki opozarjamo naročnike našega lista na to solidno in pri nas dobro poznano tvrdko, ki je prva, ki izdaja svoje cenike tudi v slovenskem jeziku.

* **Tretja konjska dirka v Šent Jarneji** se je vršila dne 20. septembra ob naj lepšem vremenu na lastnem dirkališču konjerejskega odseka naše kmetijske družbe. K dirki se je zglasilo v treh oddelkih 25 gospodarjev, z malimi izjemami le kmetijskega stanu. Dirka v četrtem oddelku se ni vršila, ker se jih ni bilo dovolj oglasilo. Odbor je častno darilo kmetijske družbe, ki je bilo namenjeno za ta oddelek, ukrenil dati župniku v Šent Jarneji, veleč. gosp. pl. Fetich-Frankheimu, ki kot nekmetski posestnik ni imel pravice do daril v drugih oddelkih, a sta njegovi lepi in izvrstno za vožnjo izurjeni kobili vzgledno dirkali. O vsej dirki bomo prihodnjič poseben članek spisali.

Darila so do bili v I oddelku za daljavo 1600 m.: Anton Straus iz Kostanjevice 75 gold. (4 min. 59 sek.), Anton Fetich-Frankheim iz Šent Jarneja, častno darilo (5 min. 5 sek.), Jos. Hribar iz Veličega Gabra 35 gold. (5 min. 25 sek.), in Martin Zaje iz Šent Jarneja 15 gold. (5 min. 35 sek.).

V II. oddelku za daljavo 2400 metrov: Anton pl. Fetich-Frankheim častno darilo (6 min. 55 sek.), Jos. Rus iz Mirne Peči 50 gld. (7 min. 6 sek.), Martin Rangus iz Sela 25 gold. (7 min. 14 sek.) in Anton Straus iz Kostanjevice 10 gold. (7 min. 34 sek.).

V III. oddelku za daljavo 2400 metrov: Franc Borze iz Mahorovca 40 gold. (7 min. 31 sek.), Josip Zagore iz Stare Vasi 20 gold. (7 min. 40 sek.) in Franc Zupančič iz Rakovnika 10 gold. (8 min. 5 sek.).

Omeniti je, da je bilo dirkališče letos novo in ne še dovolj utrjeno, zato je bila vožnja težavnejša nego na trdi, uglajeni cesti.

* **Premovanje konj** letošnje leto na Kranjskem se je tako le vršilo:

V Lesce so pripeljali 31. avgusta 15 kobil z žrebeti, 14 brejih kobil in 14 mladih kobil. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebeti: Janez Marovt iz Radovne 35 gld., Josip Dolar iz Vrbe 20 gld., Janez Gogala iz Studenčie, Anton Žnidar iz Zgoš in Anton Meršol iz Hraš po 15 gld., Janez Zupan iz Smokuča in Anton Paplar iz Vrbne po eno srebrno svetinjo; b) posestniki brejih kobil: Fran Avsenek iz Studenčie 25 gld., Janez Cotelj iz Zgoš 20 gld., Franc Walland iz Lesce 15 gld., Jarnej Božič iz Nove Vasi in Jakob Pristov iz Vrbe po eno srebrno svetinjo; c) posestniki za mlade kobile: Franc Kostelj iz Smokuča in Vinko Jan iz Spod. Gorij po 10 gld., Janez Kunstelj iz Hraš, Josip Zupan iz Vrbe in Janez Cotelj iz Leš po eno srebrno svetinjo.

V Kranj so pripeljali 1. septembra 16 kobil z žrebeti, 10 mladih brejih kobil in 10 enoletnih in dveletnih žrebic. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebeti: Janez Molj iz Vogelj 35 gld., Josip Križnar iz Stražišča 20 gld., Fran Dolenc iz Kranja, Anton Firingier iz Stražiš in Mihael Prešeren iz Vižence po 15 gld., Janez Pogačnik iz Bistrice in Matija Golob iz Šenčurja po eno srebrno svetinjo; b) posestniki mladih brejih kobil: Fran Rozman iz Stražiš 25 gld., Peter Jerala

iz Žej 20 gld., Janez Gros iz Gorič 15 gld., Mihael Bugar iz Spod. Brnika in Lorenc Boštar iz Suhe po eno srebrno svetinjo; c) posestniki za enoletne in dveletne žrebice: Janez Pavlin iz Sv. Križa in Josip Primožič s Pristave po 10 gld., Matevž Barle iz Luže, Anton Golob iz Stražišča in Tomaž Prešeren iz Lesec po eno srebrno svetinjo.

V Lukovici se je vršilo premovanje 5. septembra. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebci: Franc Majdič z Vira 35 gld., Anton Jereb iz Krtine in Mihael Mrzlikar iz Kosez po 20 gld., Valentin Gradišek iz Trzina, Matevž Jerman z Dobrave in Ivan Kvas iz Zaloga po 15 gld., Josip Hern iz Zaloga, Janez Lap iz Žej in Franc Capuder iz Prapreč po eno srebrno svetinjo; b) posestniki dveletnih in triletnih kobil: Janez Lap iz Žej 15 gld., c) posestniki enoletnih in dveletnih žrebic: Franc Grad z Beričevega in Martin Vever iz Lukovice po 10 gld., Anton Andrejka iz Dolenj in Gašper Kotnik iz Prevoj po eno srebrno svetinjo.

Na Vrhniko so pripeljali 7. septembra 15 kobil z žrebci, 4 mlade breje kobile in 12 enoletnih in dveletnih žrebic. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebci: Anton Rotar iz Podsmreke 35 gld., Jakob Dolenc z Iga 20 gld., Franc Oven iz Podsmreke 20 gld., Franc Novak in Franc Mrak iz Plešivice in Jarnej Jeraj iz Sinje Gorice po 15 gld., Matija Židan iz Zadvora in Fran Gregurka iz Sinje Gorice po eno srebrno svetinjo; b) posestniki mladih brejih kobil: Pavel Kušar iz Sinje Gorice 20 gld., Matija Remškar z Brezovice 15 gld., Andrej Remškar z Brezovice in Fran Gregurka iz Sinje Gorice po eno srebrno svetinjo; c) posestniki enoletnih in dveletnih žrebic: M. Smuk iz Bevk in Avgust Pirnat z Vrda po 10 gld., Gabrijel Jelovšek z Vrhnike, Jakob Žitko z Vrda, Mihael Novak iz Rozor in Janez Jeraj iz Blatne Brezovice po eno srebrno svetinjo.

V Ribnico so pripeljali 9. septembra 21 kobil z žrebci, 10 mladih brejih kobil in 13 enoletnih in dveletnih žrebic. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebci: Janez Grebenc iz Levstik 35 gld., Bernard Kovačič iz Sodražice 20 gld., Josip Krese iz Kočevja, Ignacij Merhar iz Prigorice in Josip Kline iz Ribnice po 15 gld., dr. Teodor Rudež iz Ribnice in Josip Kreiner iz Kočevja po eno srebrno svetinjo; b) posestniki mladih brejih kobil: Josip Merhar iz Dolenje Vasi 25 gld., Anton Žužek iz Jakičeva 20 gld., Jurij Lesar iz Hrovače 15 gld., Anton Šile iz Brež in Janez Marolt iz Spodnjih Poljan po eno srebrno svetinjo; c) posestniki žrebic: Janez Brenc od Sv. Gregorja in Ivan Lavrič iz Loškega Potoka po 10 gld., Gregor Mihič iz Kovlerjev, Rudolf Merhar iz Prigorice in M. Perc iz Kovlerjev po eno srebrno svetinjo.

V Trebnjem se je vršilo premovanje 15. septembra. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebci: Josip Žagar iz Brezja 35 gld., Anton Planinšek iz Mirne 20 gld., Josipina Hribar iz Velikega Gabra in Fran Klemenčič iz Vel. Loke po 15 gld., Franc Jare iz Mirne in Franc Bere iz Loke po eno srebrno svetinjo; b) posestniki mladih brejih kobil:

Franc Pueihar iz Šent Vida 25 gld., Ivan Ambrožič iz Žerjav in 20 gld., Josipina Hribar iz Vel. Gabra 15 gld., Simon Pristov iz Šent Vida in Julij Treo iz Male Vasi po eno srebrno svetinjo; c) posestniki žrebic: Fran Planinšek iz Razbor in Ivan Bukovec iz Vel. Loke po 10 gld., Josip Rus iz Mirne Peči, Matija Šalehar iz Blata in Alojzij Gliha iz Vel. Loke po eno srebrno svetinjo.

V Šent Jarnej so pripeljali 21. septembra 22 kobil z žrebci, 12 mladih brejih kobil in 26 enoletnih in dveletnih žrebic. Premije so dobili, in sicer a) posestniki kobil z žrebci: Matija Vené iz Bučke 35 gld., Ivan Vrtačič s Pristave 25 gld., Josip Globevnik iz Škocijana 20 gld., Fran Fabijan iz Spod. Gradišča, Fran Cvelbar iz Čadrez in Matija Kerin iz Podloga po 15 gld., Ivan Vovk z Dobrave, Gabrijela Jombart iz Klevevča in Franc Jordan iz Čistega Brega po eno srebrno svetinjo; b) posestniki mladih kobil: Anton Pečnik iz Gornjega Gradišča 25 gld., Matija Kerin iz Podloga 20 gld., Anton Barborič iz Čadrez 15 gld., Anton Straus iz Kostanjevice in Anton Fettich pl. Frankheim iz Šent Jarneja po eno srebrno svetinjo; c) posestniki žrebic: Martin Repič iz Šent Jakoba 15 gld., Anton Horvat iz Šent Jarneja, Martin Borze iz Mahorovca in Ivan Stroj in iz Ostroga po 10 gld., grajščina Pletrije, Anton Poljanc iz Šent Jarneja in Josip Gričar iz Malene po eno srebrno svetinjo.

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 30. septembra 1891.

Pšenica gld. 9.12 kr., rž gld. 8.29 kr., ječmen gld. 4.23 kr., oves gld. 2.60 kr., ajda gld. 5.20 kr., proso gld. 4.39 kr., turšica gld. 5.30 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 8.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. gld. 2.67 kr.

Prasičje salo 66 kr., špeh svež 58 kr., špeh prekajen 64 kr., surovo maslo 70 kr., goveje meso 62 kr., telečje meso 60 kr., svinjsko meso 56 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena gld. 1.87 kr., slame gld. 2.23 kr.

Na Dunaji do dne 30. septembra 1891.

Pšenica gld. 10.50 kr., rž gld. 9.88 kr., ječmen gld. 7.50 kr., oves gld. 6.38 kr., turšica gld. 6.02 kr., fižol gld. 8.50 kr., grah gld. 10.50 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje gld. 16.50 kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) gld. 66.— kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Prasičje salo gld. 52.50 kr. za 100 kilogr.

Špeh gld. 48.25 kr. za 100 kilogr.

Loj gld. 30.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke gld. 47 do 48, od 40 do 50 kilogr. težke od gld. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po gl. 32 do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 110 do 115 gld. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. gld. 35.— kr.

Vosek 100 kgr. gld. 140.50 kr.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljanja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;
= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan (16—8)

koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji.

Žaga in mlin

na Lokah v Tuhinjski dolini blizu Kamnika in okoli 6 orolov zemlje dá se od novega leta naprej za več let v najem.

Pri posestvu se lahko redijo 4 govedi in 1 konj, kakor tudi več svinj.

Več poizve se pri **Fran Tomcu**, sedaj oskerbnik v **Tobring pri Beljaku** (Töbring bei Villach). (70—1)

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, žitokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, trijere, žitočistilnice, robkače, slamoreznice, stroje za žito tretji in repo rezati, mline za sadje, stiskalnice za sadje, mline za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti peronospori, stroje za sadje lupiti, sušilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepiti i. t. d.

— Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni. —
— Jamčenje, olajšava plačevanja in oddaja na preskušnjo. —

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji, (28—15)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastoj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških inštrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7—17)

(43—10)

! 100.000 !

sto tisoč najlepših 3, 4 in 5 letnih smrekovih sadik, izgojenih v najhujši burji, toraj povsod dobro vsepevajočih, prodaja tisuč po 2 gld. 50 kr., 3 gld. 50 kr. in 4 gld. 50 kr. in tudi ceneji ako jih kedo več skupaj naroči, (73—1)

Andrej Rovana na Colu nad Vipavo.

Št. 513.

Razglas.

Od županstva občine Gorenje Logaške se daje na znanje, da bo vsled privolitve visoke c. kr. deželne vlade za Kranjsko v občini Gorenji Logatec (v Cerkovski vasi) od sedaj na letnem semnju v dan po Nebohodu, ter v ponedeljek po Roženkranski nedelji tudi semenj za živino. Ob enem je visoka c. kr. deželna vlada dovolila nov letni in živinski semenj v Gorenjem Logatcu na dan 7. februarja, ako je pa ta dan nedelja ali praznik, bo letni in živinski semenj drugi dan. Do sedaj obstoječi letni in živinski semenj na dan sv. Lucije dan (13. decembra) ostane še nadalje.

Županstvo v Gorenjem Logatci

dné 24. septembra 1891.

(75—1)

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

Dr. J. Bleiweis: Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. Cena 50 kr.

Nauk klavno živino in meso ogledovati. Cena 20 kr.

Gustav Pire: Mlekarstvo. Cena 10 kr.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
— v Gradci. —

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najučejših in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špahrje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (8—18) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih oepilcev vseh vrst sadja.

— Cenike je dobiti zastoj in franko. —

Javno pripoznanje.

Domačo cesarsko, kraljevsko, privilegirano, avstrijsko, zavarovalno društvo

„DONAVA“ na Dunaji,

ki zavaruje zoper ogenj, na življenje zoper škodo pri prevažanju in zrkalnem steklu, pri katerem sem jaz svoja poslopja že več let zavarovana imela, mi je odškodnino mojega po streli vničenega kozolca po gospodu glavnem zastopniku Josipu Drolz-u v Laškem trgu tako hitro izplačalo, a ne da bi mi kaj odbito bilo, da to izvrstno domačo zanesljivo zavarovalnico vnovič vsem posestnikom najtopljeje priporočam.

Ogeče, v septembru 1891.

Josip Jutras l. r., priča.

Karol Korošec l. r., priča.

Marija Potušek l. r.

Resničnost tega potrjuje:

(71—1)

Občinski urad pri sv. Kristofu, okraj Celjski.

L. S. pečat.

Andrej Šoter, l. r.

Mala naznanila.

Vaak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Izvrstno Probstajsko semensko rž ima naprodaj samo za svoje ude c. kr. kmetijska družba v Ljubljani in sicer 100 klgr po 13 gold. Odda se najmanj 25 kgr. (66)

Lepa hiša (vila) par minut od Slatine na Štajarskem oddaljena je z zemljiščem vred prav ceno (za 5000 gold.) na prodaj. Hiša je krasno ležeča na hribčku s prelepim razgledom na okolico, ima 6 sob v I. nadstropji z elegantnim pohištvo, štiri sobe pri tleh, s prostorno kuhinjo, s shrambo za jed in s tremi zelo prostornimi in lepimi kletmi. Zemljišča sestojeca iz vrta, sadovnika, travnika in njiv je 3 orale. Kupci naj se obrnejo na Dragoslav Sigl-a, hišnega posest. v Slatini na Štajarskem. (69)

Večje posestvo išče na več let koj v najem Josip Koss v Kostanjevici na Dolenjskem. (70)

Ekonom, kateri je kmetijsko šolo dovršil z odliko, ter je zmožen slovenskega in nemškega jezika in se more izkazati s pričevali večletnega službovanja na velikih posestvih, išče službe. Ponudbe je poslati na Josipa Kossa v Kostanjevici na Dolenjskem. (71)

Špargelnove sadike, prav močne, naslednih vrst: „Zgodni erfurtski“, — „zgodni argentuil“ — in „Conovers kolosal“ po 1 gold. 100 komadov priporoča F. Ogorevc pri Brežicah. (72)

Za vrte! priporočam gomoljke in korenine cvetic, katere se najboljše v jeseni sade na pr. hijacinte, tulipe, crocus, anemona, alium, borconia, funkia, gladiola, narcisa, lilija, montbretia, phlox, drittoma, viola itd. itd. F. Ogorevc pri Brežicah. (73)

Sadna drevesa, Za saditev v jeseni priporočam lepih, močnih, pravilno vzrejenih sadnih dreves, najboljših namiznih in tržnih vrst. Pritlikovih piramid na jamčeno prave pritlikovne podlage požlahtnjene. Velika zaloga divjakov eno in več letnih, vrtic itd. F. Ogorevc pri Brežicah. (74)

Izvrstno Probstajsko in Šlanstedsko semensko rž ima na prodaj samo za svoje ude c. kr. kmetijska družba v Ljubljani in sicer 100 klgr po 14 gold. Odda se najmanj 25 klgr. (75)

Lepega pava ima oddati grajščinsko oskrbnitvo v Bledu. (76)

Od pluga do krone.

Obširni zgodovinski roman,
zajet iz kranjske povestnice.

(74—1)

! Važno za kmetovalce !

Lekarnarja C. Blodig-a lužilo (68—3)

najzanesljivejša obramba proti snetljivosti

pšenice, ječmena, ovs, turšice i. t. d.

Cena zavoju, ki zadostuje za 1 novi cent semena 13 krajcarjev,

» » » » » 2 » » » 25 »

Glavna zaloga pri C. Blodig, drogerist v Gradci.

Založba c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Važen in prepotreben je za kmetijstvo in obrt

KARBOLINEJ

kot izkušeno sredstvo za mažo in obrambo pred trhlenjem in gnjilobo raznovrstnega lesa, kakor za stavbo, lesene strehe, hodnike, ograje, mostove, poljsko orodje, vozove, hlevno opravo itd. Karbolinej brani les vsled svoje antiseptičke lastnosti pred lesno gobo in pred mrčesi in preperenjem.

Dobi se karbolinej prav in nepokvarjen le
v kemijskih tovarnah v Türmitz itd.
Dunaj, II. Scherzergasse Nr. 1/2.

Poštni zaboji težki 5 kgr. se pošlejo poštne prosto za 1 gld. 60 kr. (35—7)

☛ Ceniki in prospekti dobe se zastoj. ☛

Dalje priporočamo kot specialitete kreolin, karbolno apno, karbolni razkuževalni prašek, železni vitriol v poljubnih množicah kot najboljša sredstva proti nalezljivim boleznim.

Tinktura za želodec

katero pripravlja G. Piccoli, lekar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček po 12 stekl. velja gld. 1-36, z 55 stekl. (zabojček 5 kg.) velja gld. 5-26. Poštne troške plačajo naročniki. Stekleničice po 15 kr. dobivajo se tudi v raznih lekarnah.

Odrašeni jemljejo na tešče po eno žlico na dan, otroci po eno kofetno z vodo pomešano. Učinek bo potem ali večji ali manji, kakoršna je narava dotičnika, in pokaže se ali preje ali pozneje. Zato treba se je vsakemu po svoji telesnosti ravnati, da tudi več ali pa še manj vzame. Ta tinktura ozdravi prav hitro bolečine v prebavnih delih; kot čistilno, telo odpirajoče sredstvo pa deluje bolj počasi in to šele čez nekaj ur.

Ako se naredi na dnu steklenice gošča, naj se pred porabo tinkture steklenica do dobrega pretrese. kajti ravno gošča sestoji iz onih snovi rabarbare, ki se izločijo iz sestavine zdravila.

Pri življanju te tinkture treba natančno se držati zmernege, ne preobilnega uživanja jedil in pijač. Vsaka steklenica te tinkture ima utisnjeno ime izdelovateljevo (G. Piccoli, Laibach) in jej je pridejan popis o rabi v treh jezikih, na kojem ovitku je natisnjena postavno zavarovana znamka ali marka. (58—6)

Naroča se ta tinktura v lekarni G. Piccolijevi v Ljubljani na Dunajski cesti, kjer se po poštne povzetki najhitreje odposilja.

Bartheljev izvorni Karbolinej

je najboljša in najcenejša maža za les nepresežene kakovosti.

5 kgr. stoji 1 gld. 50 kr., 100 kgr. 16 gld. na Dunaji,

Lužilo za seme kot varstvo proti snetljivosti 1 zavoj za 100 litrov semena 15 kr., več skupaj tudi cenejši.

Mast za varstvo usnja, ki naredi usnje mehko, trpežno ter varuje pred mokroto in mrazom.

C. kr. patentovana mast za kopita, ki varuje kopita pred raznimi boleznimi.

1 kgr. stoji 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. in sicer na Dunaji.

Mast za vozove mazati, olje za stroje i. t. d. se prodaja najcenejši.

MICHAEL BARTHEL & COMP.

na Dunaji, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena bilja l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski.

(67—3)

Tisk J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.